

EVROPSKÝ PARLAMENT

2004



2009

Dokument ze zasedání

A6-0042/2009

3. 2. 2009

ZPRÁVA

o doplňkovosti a koordinaci politiky soudržnosti s opatřeními pro rozvoj
venkova
(2008/2100(INI))

Výbor pro regionální rozvoj

Zpravodaj: Wojciech Roszkowski

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	10
STANOVISKO VÝBORU PRO ZEMĚDĚLSTVÍ A ROZVOJ VENKOVA.....	13
VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU	17

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o doplňkovosti a koordinaci politiky soudržnosti s opatřeními pro rozvoj venkova (2008/2100(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na články 158 a 159 Smlouvy o ES,
 - s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti¹, a zejména na článek 9 tohoto nařízení,
 - s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV)²,
 - s ohledem na rozhodnutí Rady 2006/702/ES ze dne 6. října 2006 o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost³,
 - s ohledem na rozhodnutí Rady 2006/144/ES ze dne 20. února 2006 o strategických směrech Společenství pro rozvoj venkova (programové období 2007–2013)⁴,
 - s ohledem na teritoriální agendu Evropské unie a první akční program zaměřený na uskutečnění teritoriální agendy EU,
 - s ohledem na připravovanou zelenou knihu Komise o územní soudržnosti,
 - s ohledem na studii „Směry územního rozvoje. Teritoriální scénáře pro Evropu“, kterou vypracovala Monitorovací síť pro evropské územní plánování (ESPON),
 - s ohledem na článek 45 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro regionální rozvoj a stanovisko Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova (A6-0042/2008),
- A. vzhledem k tomu, že definici venkovských oblastí vypracovala Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj a zahrnula do ní takové vlastnosti, jako je nízká hustota obyvatelstva a nedostatečný přístup ke službám, a vzhledem k tomu, že tuto definici používá Komise, aby stanovila a popsala rozvojové cíle pro tyto oblasti,
- B. vzhledem k tomu, že mezi venkovskými oblastmi v jednotlivých členských státech jsou velké rozdíly, a vzhledem k tomu, že zatímco venkovské oblasti v některých regionech a členských státech zaznamenaly demografický a hospodářský růst, obyvatelé mnoha těchto oblastí se stěhují do měst nebo se snaží rekvalifikovat, což představuje pro

¹ Úř. věst. L 210, 31.7.2006, s. 25.

² Úř. věst. L 277, 21.10.2005, s. 1.

³ Úř. věst. L 291, 21.10.2006, s. 11.

⁴ Úř. věst. L 55, 25.2.2006, s. 20.

venkovské oblasti obrovský problém;

- C. vzhledem k tomu, že venkovské oblasti tvoří až 80 % území EU,
- D. vzhledem k tomu, že se potřeby mezilehlých venkovských oblastí, jejichž hospodářská struktura je obdobná jako struktura přilehlých městských oblastí, liší od těch, které jsou převážně venkovské, okrajové nebo odlehlé,
- E. vzhledem k tomu, že jedním z cílů Unie je podpora hospodářského a sociálního pokroku a vysoké úrovně zaměstnanosti a dosažení vyváženého a udržitelného rozvoje,
- F. vzhledem k tomu, že hospodářskou, sociální a územní soudržnost EU lze zvýšit prostřednictvím hospodářského rozvoje, podporou vytváření pracovních míst ve venkovských a městských oblastech a zajištěním rovného přístupu k veřejným službám,
- G. vzhledem k tomu, že reforma strukturální politiky na období let 2007–2013 způsobila změny ve struktuře fondů i v zásadách přidělování podpory z těchto fondů a vedla také k vytvoření nového Evropského zemědělského fondu na rozvoj venkova (EZFRV), který je provázán se společnou zemědělskou politikou (SZP) a oddělen od politiky soudržnosti,
- H. vzhledem k tomu, že programy LEADER již v minulosti dokázaly, jak mohou nástroje regionální politiky úspěšně podporovat rozvoj venkova,
- I. vzhledem k tomu, že pro úspěšnost EZFRV je klíčové zajistit vzájemnou doplňkovost mezi činnostmi spolufinancovanými z fondu EZFRV a ze strukturálních fondů, a tudíž vhodně koordinovat podporu z různých fondů, zejména Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Fondu soudržnosti (FS) a Evropského sociálního fondu (ESF), a zajistit jejich doplňkovost,
- J. vzhledem k tomu, že vytvoření fondu EZFRV a vyčlenění prostředků určených pro rozvoj venkova z politiky soudržnosti a v širším pojetí z oblasti regionálního rozvoje nesmí vést k tomu, že některé cíle (např. ochrana životního prostředí, doprava a vzdělání) budou zdvojené nebo budou naprosto opomenuty,
- K. vzhledem k tomu, že trvalý převod finančních prostředků mezi Evropským zemědělským záručním fondem (EZZF) a fondem EZFRV vede k nejistotě v plánování pro zemědělce i pro organizátory projektů v oblasti rozvoje venkova;
- L. vzhledem k tomu, že kvůli rozpočtovým omezením může dojít k tomu, že finanční prostředky z EFRR budou použity ve velké míře na podporu hospodářské konkurenceschopnosti nejdůležitějších městských oblastí nebo nejdynamičtější regionů, zatímco financování z EZFRV se zaměří na zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství, jež je i nadále hybatelem venkovských oblastí, a na podporu nezemědělských činností a rozvoje malých a středních podniků ve venkovských oblastech, a proto je nutná lepší koordinace, aby žádná z oblastí nebyla opomenuta,
- M. vzhledem k tomu, že malé a střední podniky, zejména mikropodniky a řemeslné podniky, mají klíčovou úlohu v udržení sociální a hospodářské činnosti na venkově a při zajištění jeho stability,

- N. vzhledem k tomu, že cíle politiky rozvoje venkova nemusí být v rozporu s lisabonskými cíli, pokud je tento rozvoj založen na uplatňování mechanismu relativní konkurenceschopnosti (vyšší efektivita nákladů), zejména v místních potravinářských podnicích a ve vztahu k rozvoji malých a středních podniků (MSP) a infrastruktury a služeb, jako je cestovní ruch, vzdělávání nebo ochrana životního prostředí,
- O. vzhledem k tomu, že by měl být uznán přirozený vztah mezi zemědělskou politikou a politikou rozvoje venkova a jejich doplňkovost,
1. je toho názoru, že kritéria tradičně používaná pro rozlišování venkovských a městských oblastí (nízká hustota obyvatelstva a úroveň urbanizace) nemusí být vždy dostatečná a plně vystihovat situaci; domnívá se proto, že je třeba zvážit, zda je možné doplnit další kritéria a vyzývá Komisi, aby provedla analýzu a předložila v této oblasti konkrétní návrhy;
 2. domnívá se, že s ohledem na významné rozdíly mezi venkovskými oblastmi v jednotlivých členských státech a na skutečnost, že tyto oblasti pokrývají až 80 % území EU, je třeba přijmout a uplatňovat vhodně zacílený a integrovaný přístup pro udržitelný rozvoj těchto oblastí, jehož cílem bude vyrovnat stávající rozdíly a podporovat ekonomickou dynamiku městských a venkovských oblastí; zdůrazňuje, že je třeba přidělit činnostem odpovídajícím tomuto cíli přiměřené prostředky;
 3. připomíná v této souvislosti, že veškeré regiony na celém území Unie, včetně venkovských a odlehlých oblastí, by měly v zásadě mít stejné příležitosti k rozvoji, aby se zabránilo dalšímu územnímu vyloučení nejvíce znevýhodněných regionů;
 4. zdůrazňuje, že v četných venkovských oblastech jsou možnosti osobního rozvoje, zejména mladých lidí a žen, omezené kvůli špatně dostupným veřejným službám, nedostatku pracovních míst a věkové skladbě obyvatelstva;
 5. upozorňuje na to, že v některých oblastech neexistují alternativy k určitým formám zemědělské výroby a že zejména v odlehlých či vysoko položených zemědělských oblastech postižených dezertifikací musí mnohdy být tyto formy zachovány za každou cenu z důvodů vyplývajících z politiky životního prostředí a z regionální politiky;
 6. připomíná, že Evropská rada na svém zasedání v Göteborgu ve dnech 15. a 16. června 2001 rozšířila lisabonské cíle o udržitelnost a soudržnost a že politika rozvoje venkova usiluje právě o udržitelné zemědělství, zachování venkovských činností nezemědělské povahy, maximální využití potenciálu pro místní rozvoj, ochranu životního prostředí, vyvážené územní plánování a rozvoj malých a středních podniků;
 7. je přesvědčen, že má-li být politika rozvoje venkova náležitě prováděna, je nutné, aby s ohledem na dlouhodobě udržitelný rozvoj venkovských oblastí, aby se řádně zohlednily přírodní zdroje a zvláštní charakteristika každé oblasti, včetně ochrany, posílení a správy dědictví venkova, a rozvoj vztahů a vazeb s městskými oblastmi;
 8. zdůrazňuje také význam posuzování alternativních hospodářských činností a příležitostí, jež tato odvětví poskytují pro diverzifikaci pracovních aktivit obyvatelstva;

9. domnívá se, že problémy, s nimiž bude venkov v budoucnu konfrontován, vyžadují vyváženou rozvojovou politiku, do níž budou vzhledem k jejich úloze při integrovaném místním rozvoji zapojeny všechny sociální a hospodářské subjekty, včetně malých podniků a mikropodniků v odvětví výroby i služeb;
10. zastává názor, že se politika rozvoje venkova musí v případě nových členských států zaměřit na zefektivnění zemědělství a zmenšení ekonomických rozdílů mezi venkovem a městem, mimo jiné podporou nezemědělských činností, přičemž tohoto cíle lze rovněž dosáhnout využitím strukturálních fondů;
11. vítá záměry stanovené na druhé evropské konferenci o rozvoji venkova konané v roce 2003 v Salcburku, lituje však skutečnosti, že financování druhého pilíře SZP v rámci posledního finančního výhledu bylo podstatně sníženo, v důsledku čehož hrozí neefektivnost a vznikají rozdíly mezi zemědělci a obyvateli venkova;
12. upozorňuje na to, že je třeba vypracovat koherentní dlouhodobou strategii rozvoje venkova, která by umožnila co nejefektivnější a nejúčinnější využívání všech dostupných finančních prostředků;
13. vyzývá členské státy a regionální orgány, aby ve spolupráci s Komisí a v partnerství se všemi příslušnými orgány a subjekty zastupujícími občanskou společnost vypracovaly transparentní, dlouhodobou a udržitelnou strategii rozvoje venkova, a to jak na celostátní, tak i regionální úrovni, která by umožnila určit priority a cíle v oblasti rozvoje venkova a zajistila přizpůsobení, koordinaci a komplementaritu podpory z různých finančních zdrojů, které jsou k dispozici;
14. vyzývá Komisi, členské státy a regionální orgány, aby zajistily přímou účast organizací zastupujících malé a střední podniky, mikropodniky a řemeslné podniky, s cílem zjistit, jaké jsou priority těchto podniků, aby bylo možné co nejlépe uspokojit jejich potřeby a očekávání;
15. uznává, že politika rozvoje venkova hraje velmi významnou úlohu, pokud jde o výběr konkrétních problémů ve venkovských oblastech a jejich řešení, a domnívá se, že vytvoření EZFRV pro druhý pilíř SZP je pokusem o zaujetí pružného, strategického, tematického a integrovaného přístupu k různým situacím a řešení problémů, kterým čelí venkovské oblasti v EU, a o zjednodušení postupů financování a zajištění toho, že fondy budou zaměřeny na tyto oblasti;
16. připomíná, že členské státy byly vyzvány, aby pro současné programové období připravily dva strategické dokumenty: národní strategický plán rozvoje venkova (EZFRV) a národní strategický referenční rámec pro regionální politiku (strukturální fondy); připomíná, že členské státy již byly vyzvány, aby využily synergií a vytvořily operativní mechanismy koordinace jednotlivých fondů; vyjadřuje však politování nad tím, že v rámci tohoto procesu byl kladen důraz zejména na vymezení jednotlivých fondů a programů spíše než o jejich součinnost;
17. domnívá se, že politika rozvoje venkova může být skutečně účinná, pouze pokud opatření, která zavádí EZRFV, budou koordinována a budou doplňovat politiku rozvoje venkova, aby se předešlo dvojímu financování a mezerám ve financování; se znepokojením

konstatuje, že tyto činnosti nejsou v tomto programovém období v jednotlivých členských státech dostatečně koordinovány; vyzývá tudíž Komisi, aby navrhla reformy, které by zajistily lepší koordinaci plánování a provádění opatření spolufinancovaných v rámci politiky soudržnosti a SZP; uznává, že reforma SZP a strukturálních fondů EU po roce 2013 bude příležitostí k přehodnocení vztahu mezi rozvojem venkova na jedné straně a zemědělskou politikou a politikou soudržnosti na straně druhé;

18. uznává, že prvotní úlohou politiky rozvoje venkova je zachovat osídlení venkova a zajistit důstojnou životní úroveň venkovského obyvatelstva;
19. domnívá se, že oddělování rozvoje venkova a politiky soudržnosti vytvořením fondu EZFRV je třeba velmi pečlivě monitorovat, aby bylo možné zhodnotit jeho skutečný dopad na rozvoj venkovských oblastí; konstatuje, že nový systém byl zaveden v roce 2007 a je tedy příliš brzy na jakékoli závěry týkající se budoucnosti této politiky Společenství;
20. zdůrazňuje, že jednou z priorit politiky rozvoje venkova je navrhnout opatření, která nebudou nutit obyvatele venkova k tomu, aby zanechali zemědělské činnosti, a která budou mimo jiné rovněž podporovat konkurenceschopné podniky, například výrobu ekologických produktů a tradičních potravin a nápojů vysoké kvality;
21. konstatuje se zájmem, že osy 3 a 4 (LEADER) druhého pilíře SZP (politika rozvoje venkova), které představují 15 % celkových výdajů EZFRV, se týkají jiných než zemědělských činností zaměřených hlavně na diverzifikaci venkovského hospodářství; domnívá se, že vzhledem k povaze intervencí financovaných v rámci těchto os, které se podobají některým činnostem financovaným ze strukturálních fondů, hrozí překrývání politik;
22. zdůrazňuje však, že je nezbytné zohlednit v první řadě budoucnost obyvatel pracujících v zemědělství, na něž by se zejména měla soustředit podpůrná opatření v rámci politiky rozvoje venkova;
23. zdůrazňuje, že je důležité podporovat mladé zemědělce, aby neopouštěli svou půdu, a to i v případě, že působí nejen v zemědělské výrobě, prostřednictvím pobídek k rozvoji a dalším činnostem, jako je venkovský cestovní ruch, a že je také nutné posilovat malé a střední podniky na venkově;
24. domnívá se, že hlavních cílů politiky rozvoje venkova lze dosáhnout, pouze pokud se této politice poskytnou přiměřené prostředky, které budou použity v souladu s prioritami stanovenými pro venkovské oblasti, a že by prostředky získané z modulace měly vždy být rozdělovány tak, aby se dostaly zpět do aktivních zemědělských oblastí;
25. je toho názoru, že koordinace strukturální politiky a opatření pro rozvoj venkova umožňuje realizovat projekty, které mají vyšší celoevropský přínos; domnívá se, že je to příležitost pro dlouhodobé posilování venkovských oblastí, například prostřednictvím opatření na rozvoj infrastruktury nebo na ochranu životního prostředí;
26. žádá Komisi, aby předložila podrobné údaje a odhady týkající se využívání fondu EZFRV a strukturálních fondů ve venkovských oblastech a aby zjistila, které synergie mohou vzniknout mezi fondem EZFRV a strukturálními fondy, pokud jde o využívání prostředků

ve venkovských oblastech;

27. vyzývá Komisi, aby posoudila, zda programy regionální politiky mohou přispět k zajištění spolehlivých příjmů zemědělců, například prostřednictvím ochrany životního prostředí, ochrany přírody a činností v oblasti péče o krajinu;
28. zdůrazňuje, že hlavními problémy politiky soudržnosti jsou udržitelný rozvoj, úroveň příjmů na osobu, dostupnost, přístup k veřejnému majetku a službám a vylidňování venkova a že je lze nejlépe řešit mimo jiné podporou ekonomických činností ve venkovských oblastech;
29. vyzývá Komisi a členské státy, aby v politikách EU systematicky zohledňovaly venkovské oblasti a aby poskytovaly přiměřenou podporu projektům rozvoje lidského kapitálu, zejména prostřednictvím nabídky vzdělávání pro zemědělské i nezemědělské podnikatele ve venkovských oblastech, které by bylo zvláště zaměřeno na mladé ženy, s cílem podporovat zaměstnanost a tvorbu pracovních míst;
30. zdůrazňuje, že rozvoj ve venkovských oblastech vyžaduje, aby se věnovala větší pozornost a podpora zachování přírodní a zemědělské krajiny, ekologickému cestovnímu ruchu, výrobě a využívání obnovitelných zdrojů energie a místním iniciativám, jako jsou například programy místního zásobování kvalitními výrobky a místní zemědělské trhy;
31. zdůrazňuje úlohu, kterou plní malé a střední podniky v rozvoji venkova, a jejich příspěvek ke konvergenci na regionální a místní úrovni; vyzývá Komisi, členské státy a regionální a místní orgány, aby kladly důraz na posílení konkurenceschopnosti tím, že podpoří jiná produktivní odvětví a rozvoj podnikání ve venkovských oblastech zejména prostřednictvím odstranění administrativních a právních překážek a překážek pro plánování, poskytnutím odpovídající informační infrastruktury, zvýšením pobídek k zahájení nových podnikatelských činností a větší podporou nezemědělské činnosti, čímž současně podpoří hospodářskou diverzifikaci těchto oblastí;
32. opětovně upozorňuje Radu, Komisi, členské státy a místní orgány na mimořádně významný problém, kterým je očekávaný úbytek několika milionů malých venkovských podniků, jenž bude mít významný dopad na zaměstnanost, a tudíž stabilitu na venkově; požaduje, aby byla na všech úrovních přijata veškerá nezbytná opatření v těsné spolupráci s hospodářskými a sociálními partnery;
33. konstatuje, že obtíže při provádění politiky rozvoje venkova pramení ze skutečnosti, že se odvětvové politiky a politika územní soudržnosti překrývají stejně jako hospodářské a sociální aspekty obou typů politik, a z velmi rozmanitých způsobů rozdělení kompetencí a koordinace činností v členských státech; v této souvislosti opět zdůrazňuje, že je nezbytné vytvářet synergie mezi EZFRV, strukturálními fondy a Fondem soudržnosti, a žádá Komisi, aby pomáhala celostátním, regionálním a místním orgánům správně pochopit možnosti, které jim tyto finanční nástroje nabízejí; vyzývá členské státy, aby zajistily dialog mezi řídicími orgány s cílem vytvářet synergie mezi intervencemi z jednotlivých fondů a posilovat jejich účinnost;
34. domnívá se, že před reformou financování venkova by měla Komise vypracovat podrobné vyhodnocení všech odvětvových politik v rámci politiky soudržnosti, které mají dopad na

venkovské oblasti, zejména SZP a regionální politiky, a že by měl být vypracován soubor osvědčených postupů pro celou politiku rozvoje venkova;

35. vyzývá Radu, aby svolala společné neformální zasedání ministrů odpovědných za zemědělství a regionální politiku, které by se zabývalo nejlepšími způsoby koordinace politiky soudržnosti a opatření pro rozvoj venkova, a aby na toto zasedání přizvala poradní orgány EU (Výbor regionů a Evropský hospodářský a sociální výbor), stejně jako zástupce regionálních a místních orgánů;
36. žádá Komisi, aby do roku 2011 ustavila v rámci kontroly stavu SZP pracovní skupinu na vysoké úrovni, která předloží návrhy, jak po roce 2013 zabezpečit budoucnost venkovského hospodářství a všech obyvatel venkovských regionů;
37. vyzývá Komisi, aby zavedla nebo posílila skutečnou správu a partnerství na všech úrovních, na nichž by se přímo podíleli všichni aktéři, včetně malých a středních podniků a mikropodniků, hospodářské subjekty a sociální partneři, a jejichž cílem by bylo stanovit akční priority nejlépe vyhovující potřebám rozvoje venkovských oblastí;
38. konstatuje, že proces rozvoje venkova musí být v souladu se zájmy příměstských oblastí a musí být koordinován v těsném vztahu s podporou rozvoje měst, a zdůrazňuje, že synergie politik rozvoje venkova a politik rozvoje měst je nedostatečná a neúčinná;
39. uznává, že venkovské oblasti mohou pozitivně přispět k ochraně životního prostředí svou angažovaností v činnostech šetrných k životnímu prostředí a rozvíjením alternativních zdrojů energie, jako jsou biopaliva, zejména pokud jde o čtyři nové problémové okruhy vymezené v politice rozvoje venkova v rámci kontroly stavu SZP, jako jsou například biologická rozmanitost a obnovitelné energie;
40. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Reforma strukturální politiky pro období 2007–2013 s sebou přinesla změnu struktury fondů a zásad pro přidělování podpory z těchto fondů.

Jednou z významných změn bylo zřízení nového Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) propojeného se společnou zemědělskou politikou (SZP).

Zatímco finanční výhled na období 2000–2006 začleňoval financování rozvoje venkova do strukturálních fondů a politiky soudržnosti, a tak jej oddělil od financování SZP, podle nového finančního rámce na období 2007–2013 tvoří EZFRV součást okruhu spojeného se SZP, a byl tudíž vyňat z politiky soudržnosti.

Cílem zákonodárců při vynětí EZFRV z ostatních strukturálních fondů a jeho propojení se SZP bylo zlepšit využívání podpory z tohoto fondu a usnadnit zavedení integrovaného přístupu ve venkovských oblastech.

Klíčem k úspěchu těchto změn však byla odpovídající koordinace podpor z různých fondů, zejména Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Fondu soudržnosti (FS) a Evropského sociálního fondu (ESF) a kontrola jejich doplňkovosti.

Po zavedení těchto změn vyvstává otázka, zda toto vynětí skutečně vedlo k účinnějšímu využívání dostupných prostředků.

Propojení financování společné zemědělské politiky s prostředky přidělenými na rozvoj venkova zjednodušuje rozpočtové schéma jen zdánlivě. **Ve skutečnosti to znamená vynětí prostředků určených na nezemědělské cíle z rámce politiky soudržnosti a v širším hledisku z oblasti regionálního rozvoje, a v důsledku toho buď zdvojení některých stanovených cílů (např. ochrany životního prostředí a vzdělávání), nebo jejich opomíjení v obou oblastech.**

Proto zde existuje riziko, že s ohledem na stávající rozpočtová omezení budou finanční prostředky z EFRR použity ve velké míře na podporu hospodářské konkurenceschopnosti v nejméně významných městských oblastech nebo nejdynamičtějším regionech, zatímco financování z EZFRV se zaměří na zlepšení konkurenceschopnosti v zemědělství.

V této situaci by se vynakládání prostředků na podporu nezemědělských činností a rozvoj malých a středních podniků ve venkovských oblastech mohlo dostat mimo rámec obou fondů a nebylo by kryto žádným z nich.

Základní veřejné služby a investice do infrastruktury ve venkovských oblastech, k jejichž financování je Fond soudržnosti také určen, by rovněž mohly pociťovat nedostatek finančních prostředků.

V této souvislosti má zásadní význam nutnost vypracovat transparentní dlouhodobou strategii rozvoje venkova na celostátní a regionální úrovni, která by umožnila jasně stanovit priority a cíle rozvoje venkova a upravit náležitě podporu z různých zdrojů.

Propojení druhého pilíře s politikami soudržnosti by však vyžadovalo úzkou koordinaci

činností na vnitrostátní úrovni.

Navíc je třeba zkoumat další faktory, které ovlivňují rozvoj a způsoby financování rozvoje venkova.

1. Dosud nebyl přesně vymezen pojem „venkovská oblast“. To znamená, že pokud mluvíme o rozvoji venkova, je nezbytné zvážit, jakým způsobem jej vymezit z hlediska vlastností venkovských oblastí a cílů rozvoje.

Tradičně se venkovské oblasti liší od městských oblastí tím, že mají nižší hustotu obyvatelstva, odlišnou strukturu zaměstnanosti, nižší úroveň příjmů a omezený přístup k veřejným statkům. Z hlediska územní soudržnosti by neměla být nižší hustota obyvatelstva rozhodujícím hlediskem.

Jedním z rozvojových cílů Evropské unie je modernizace sociální struktury, včetně struktury zaměstnanosti. Je proto možné posílit územní soudržnost sblížením struktury zaměstnanosti ve venkovských a městských oblastech. **Hlavním problémem územní soudržnosti tedy zůstává úroveň příjmů a přístup k veřejným statkům, přičemž nejúčinnějším způsobem, jak dosáhnout jejich zlepšení, je podpora nezemědělských činností ve venkovských oblastech. Opatření pro rozvoj venkova by však neměla vést ke snížení prostředků určených na přímé platby zemědělcům.**

2. V několika příštích letech lze očekávat podstatné změny ve společné zemědělské politice Evropské unie. Za první pokus o uskutečnění změn můžeme považovat kontrolu stavu SZP. V předchozích diskusích o struktuře SZP převažoval názor, že prostředky vyčleněné pro tuto politiku vedly k zachování odlišné úrovně hospodářství EU a neumožňovaly zvyšovat její konkurenceschopnost. V současné finanční politice Evropské unie je tento názor zřejmě částečně oprávněný, ve skutečnosti však záleží na způsobu, jakým se podpora Společenství využívá. Cíle politiky rozvoje venkova především nesmějí být v rozporu s lisabonskými cíli, pokud by rozvoj vycházel z uplatňování mechanismu relativní konkurenceschopnosti (zvyšování efektivity při relativně nízkých nákladech), zejména co se týče místních zpracovatelských podniků, rozvoje infrastruktury a služeb, jakými jsou cestovní ruch, vzdělávání a ochrana životního prostředí.
3. Pokud jde o EZFRV, byly pro období 2007–2013 stanoveny následující priority:
 - zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví,
 - zlepšení ochrany životního prostředí a venkovských oblastí,
 - zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství,
 - vytváření místních kapacit v oblasti zaměstnanosti a diverzifikace (Leader).

Otázkou však je, zda má druhý pilíř SZP zůstat „politicky korektním“ mechanismem pro nepřímou podporu zemědělství nebo zda má zajistit přísun finančních prostředků pro venkovské příjemce, kteří nepracují v zemědělství, i pro příjemce, kteří sice nadále sídlí ve venkovských oblastech, ale přejdou od zemědělství k jiným formám pracovní činnosti? Pokud by rozvoj venkova byl nadále součástí SZP, nebyli by zemědělci připraveni o dosavadní způsoby financování z fondů Společenství?

4. Stanovení výše přímých podpor v zemědělství (první pilíř) a objemu spolufinancování z vnitrostátních zdrojů bude při zachování společného pojetí SZP na úrovni Společenství jedním z hlavních bodů sporu v diskusích o SZP. Je třeba věnovat zvláštní pozornost návrhu Komise na omezení přímých plateb velkým zemědělským podnikům a na posílení druhého pilíře SZP, tj. rozvoj venkovských oblastí zvýšením úrovně modulace.
5. Obtíže spojené s prováděním politiky venkovského rozvoje vyplývají z překrývání odvětvových politik a politiky územní soudržnosti a z překrývání jejich hospodářských a sociálních částí. **Proto dosavadní činnost spíše než synergii opatření zdůrazňovala odlišnosti v oblasti kompetencí. Cílem koordinace by však mělo být zajištění synergie při využívání finančních prostředků.** V jednotlivých členských státech existuje několik způsobů koordinace činností týkajících se přidělování prostředků na opatření pro rozvoj venkova. V současnosti je těžké prohlásit, že by řešení uplatňované v určitém státě mohlo být vzorem pro ostatní země. Ukazuje se, že spíše než organizační řešení má pro dosažení úspěchu v této oblasti klíčový význam politická vůle.

To je rovněž důvod, proč by mohlo být vhodné uplatňovat otevřenou metodu koordinace v této oblasti spolupráce na úrovni Společenství.

Je však třeba jasně říci, že politika rozvoje venkova má obrovský vliv na územní soudržnost. Z tohoto důvodu se zdá, že není vhodné oddělovat činnosti související s rozvojem venkova od politiky soudržnosti a od opatření regionálního rozvoje. Politika soudržnosti může lépe než SZP napomáhat řešení problémů rozvoje venkova, které se netýkají zemědělství, například podporovat rekvalifikaci pro práci v produktivnějších hospodářských odvětvích.

Začlenění politiky rozvoje venkova do politiky soudržnosti a regionálního rozvoje je však možné pouze za podmínky, že se pro rozvoj venkova vyčlení přiměřené prostředky, které budou použity v souladu s prioritami stanovenými pro venkovské oblasti.

11. 9. 2008

STANOVISKO VÝBORU PRO ZEMĚDĚLSTVÍ A ROZVOJ VENKOVA

pro Výbor pro regionální rozvoj

o komplementaritě a koordinaci politiky soudržnosti a opatření pro rozvoj venkova
(2008/2100(INI))

Navrhovatelka: Bernadette Bourzai

NÁVRHY

Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova vyzývá Výbor pro regionální rozvoj jako příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

1. domnívá, že přesměrování strukturálních fondů k cílům Lisabonské strategie na plánovací období 2007–2013 musí zohlednit zvláštnosti regionů, neboť by se mohlo dít na úkor cílů územní soudržnosti a snižování rozdílů mezi regiony;
2. zdůrazňuje, že politika rozvoje venkova musí doprovázet a doplňovat mechanismus společné zemědělské politiky (SZP) a zároveň mít na zřeteli její obecnější cíle, jako je zvýšení zemědělské produkce, podpora zemědělských výnosů, stabilizace trhů, zajištění zásobování a dostatek potravin;
3. zdůrazňuje, že venkovským oblastem hrozí, že se této nové orientaci regionální politiky budou jen těžko přizpůsobovat, a to vzhledem k charakteristickým rysům, které jsou pro ně příznačné: stárnoucí populace, obtížná dostupnost vzhledem k nedostatečným komunikačním a dopravním sítím, pokračující vylidňování venkova, nižší úroveň kvalifikace venkovského obyvatelstva, chybějící infrastruktura a veřejné služby, vícero zaměstnání pracovníků na venkově, nedostatek odborného zázemí pro přípravu projektů a špičkových center, v jejichž rámci by spolupracovaly podniky a vzdělávací a výzkumné instituce;
4. v této souvislosti připomíná, že veškeré regiony na celém území Unie, včetně venkovských a odlehlých oblastí, by měly v zásadě mít stejné příležitosti k rozvoji, aby se zabránilo dalšímu územnímu vyloučení nejvíce znevýhodněných regionů;
5. zdůrazňuje, že v četných venkovských oblastech jsou možnosti rozvoje omezené, zejména

pro mladé lidi a ženy, a to kvůli špatně dostupným veřejným službám, nedostatku pracovních míst a věkové skladbě obyvatelstva;

6. zdůrazňuje, že v některých regionech neexistují alternativy k určitým formám zemědělské výroby, jež musí být mnohdy zachovány za každou cenu z důvodů vyplývajících z environmentální a regionální politiky, zejména v odlehlých či vysoko položených venkovských oblastech postižených desertifikací;
7. připomíná, že Evropská rada na svém zasedání v Göteborgu ve dnech 15. a 16. června 2001 rozšířila lisabonské cíle o udržitelnost a soudržnost a že politika rozvoje venkova usiluje právě o udržitelné zemědělství, zachování venkovských činností nezemědělské povahy, využití potenciálu pro místní rozvoj, ochranu životního prostředí, vyvážené územní plánování a rozvoj malých a středních podniků;
8. zdůrazňuje, že udržitelného a vyváženého územního rozvoje lze dosáhnout pouze tehdy, když spolupráce venkovských oblastí a měst – např. v oblasti vzdělávání, integrace, zásobování potravinami, zpracování odpadů, spotřeby energie a ochrany životního prostředí – bude vycházet z vyváženého zohlednění zájmů venkovských a městských území; dále zdůrazňuje, že za tímto účelem by se vztahům mezi městem a venkovem měly věnovat zvláštní programy;
9. domnívá se, že problémy, s nimiž bude venkov v budoucnu konfrontován, vyžadují vyváženou rozvojovou politiku, do níž budou zapojeny všechny sociální a hospodářské subjekty, včetně malých podniků a mikropodniků v odvětví výroby i služeb, vzhledem k jejich úloze při integrovaném územním rozvoji;
10. domnívá se, že v případě nových členských států se politika rozvoje venkova musí zejména zaměřit na zefektivnění zemědělství a zmenšení rozdílů v hospodářském rozvoji venkovských a městských oblastí, mj. prostřednictvím podpory nezemědělských činností, přičemž tohoto cíle lze dosáhnout především využitím strukturálních fondů;
11. domnívá se, že úkolem Unie zejména v nových členských státech je usnadňovat restrukturalizaci zemědělského odvětví, udržitelný hospodářský a sociální rozvoj a vyvážený vztah venkovských a městských oblastí;
12. vítá záměry stanovené na Druhé evropské konferenci o rozvoji venkova konané v roce 2003 v Salcburku, lituje však, že financování poskytované podle druhého pilíře SZP v rámci posledního finančního výhledu bylo podstatně sníženo, čímž vzniklo riziko neefektivnosti a vznikl rozpor mezi zemědělci a obyvateli venkova;
13. domnívá se, že s cílem umožnit novým členským státům konsolidaci jejich zemědělských struktur nemá konsolidace druhého pilíře probíhat prostřednictvím převodu finančních prostředků z prvního pilíře, ale prostřednictvím příspěvků ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti určených na programy pro rozvoj venkova;
14. doporučuje Komisi vyhodnotit z hlediska všech nástrojů provádění a finanční plnění plánů fondů EZFRV, EFRR a ESF v jednotlivých regionech s cílem ověřit, že přidělené finanční prostředky slouží co nejlepšímu rozvoji venkovských oblastí;

15. opakuje žádost Parlamentu, aby byla vypracována podrobná analýza výhod, které na venkově vznikly různým zemědělským i nezemědělským hospodářským subjektům, a analýza dosažených výsledků, zejména pokud jde o tvorbu a zachování pracovních míst; znovu žádá Komisi, aby zahájila podrobnou studii jednotlivých regionů, která umožní zjistit, jakou další podporu tyto subjekty potřebují, a tak definovat novou a koherentní politiku pro rozvoj venkova;
16. domnívá se, že je třeba zlepšit správu věcí veřejných a partnerství díky lepší koordinaci veřejných orgánů a všech hospodářských a sociálních partnerů na evropské, vnitrostátní a místní úrovni s cílem stanovit, provádět a kontrolovat územní politiky v oblasti venkova;
17. navrhuje, aby pro finanční období počínaje rokem 2014 byla činnost zaměřena na lepší přizpůsobení strukturálních fondů zájmům venkovských oblastí a aby došlo také k transformaci podpůrné politiky v rámci druhého pilíře SZP tak, že přesáhne zemědělský sektor, a aby se tak rozvíjela integrovaná politika ve prospěch venkovských oblastí; v této souvislosti vyzývá k větší součinnosti mezi SZP a politikou soudržnosti; uznává, že tyto dvě oblasti politik musí být lépe koordinovány, aby sloužily k posílení součinnosti a doplňkového charakteru regionální politiky a politiky pro rozvoj venkova, a tak umožnily komplexní a integrovanou realizaci příslušných cílů;
18. upozorňuje na to, že je třeba vypracovat koherentní, dlouhodobou strategii rozvoje venkova, která usnadní co nejefektivnější a nejúčinnější využívání všech dostupných finančních prostředků;
19. žádá Komisi, aby do roku 2011 ustavila v rámci kontroly stavu SZP pracovní skupinu na vysoké úrovni, která předloží návrhy, jak po roce 2013 zabezpečit budoucnost hospodářství na venkově a všech obyvatel venkovských oblastí.

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	10.9.2008
Výsledek závěrečného hlasování	+: 31 -: 1 0:
Členové přítomní při závěrečném hlasování	Bernadette Bourzai, Niels Busk, Luis Manuel Capoulas Santos, Giuseppe Castiglione, Giovanna Corda, Albert Deß, Constantin Dumitriu, Michl Ebner, Ioannis Gklavakis, Lutz Goepel, Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf, Esther Herranz García, Lily Jacobs, Elisabeth Jeggle, Heinz Kindermann, Stéphane Le Foll, Mairead McGuinness, Rosa Miguélez Ramos, James Nicholson, Neil Parish, María Isabel Salinas García, Agnes Schierhuber, Willem Schuth, Alyn Smith, Andrzej Tomasz Zapałowski
Náhradník(ci) přítomný(i) při závěrečném hlasování	Katerina Batzeli, Gábor Harangozó, Astrid Lulling, Hans-Peter Mayer, Catherine Neris, Markus Pieper, Kyösti Virrankoski

VÝSLEDEK ZÁVĚREČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	20.1.2009
Výsledek závěrečného hlasování	+: 46 -: 0 0: 2
Členové přítomní při závěrečném hlasování	Emmanouil Angelakas, Stavros Arnaoutakis, Elspeth Attwooll, Jean Marie Beaupuy, Rolf Berend, Jana Bobošíková, Victor Boșținaru, Wolfgang Bulfon, Giorgio Carollo, Antonio De Blasio, Gerardo Galeote, Iratxe García Pérez, Eugenijus Gentvilas, Monica Giuntini, Ambroise Guellec, Jim Higgins, Filiz Hakaeva Hyusmenova, Mieczysław Edmund Janowski, Rumiana Jeleva, Gisela Kallenbach, Tunne Kelam, Evgeni Kirilov, Miloš Koterec, Constanze Angela Krehl, Florencio Luque Aguilar, Jamila Madeira, Sérgio Marques, Yiannakis Matsis, Miroslav Mikolášik, James Nicholson, Jan Olbrycht, Maria Petre, Markus Pieper, Pierre Pribetich, Giovanni Robusti, Wojciech Roszkowski, Grażyna Staniszewska, Catherine Stihler, Andrzej Jan Szejna, Oldřich Vlasák, Vladimír Železný
Náhradník(ci) přítomný(i) při závěrečném hlasování	Domenico Antonio Basile, Brigitte Douay, Madeleine Jouye de Grandmaison, Zita Pleštinská, Samuli Pohjamo, Richard Seeber